

Overdracht aan huisarts vergroot de foutgevoeligheid

Laat het herhaalrecept bij de medisch specialist

De gewoonte van specialisten om herhaalreceptuur bij de huisarts onder te brengen, zorgt voor veel ruis en onduidelijkheid. In Oirsbeek hebben de huisartsen daarom afgesproken dat de specialist dit blijft verzorgen. En dat werkt goed.

dr. Ester Klaassen
huisarts, Huisartsenpraktijk Oirsbeek

Tjeu Klaassen
huisarts, Huisartsenpraktijk Oirsbeek

Medicatiefouten kunnen problemen veroorzaken, en in ernstige gevallen leiden tot ziekenhuisopnames of zelfs overlijden.

Landelijk zijn er verschillende acties ondernomen om het aantal medicatiefouten terug te dringen, bijvoorbeeld door tussen instanties communicerende ICT-systemen. Opvallend is echter dat er in dit kader zo weinig aandacht is voor de vraag welke arts verantwoordelijk is

voor het uitschrijven van herhaalreceptuur. In 2010 is er jurisprudentie verschenen rondom de tuchtzak 'Andermans recepten'. In die zaak (RTG Groningen G2010/29) schrijft een huisarts op advies van de psychiater medicatie voor aan een patiënt en continueert deze. De conclusie in deze zaak is dat een arts die op advies van een specialist een geneesmiddel voorschrijft en dit continueert, de behandeling overneemt, inclusief de verantwoordelijkheid hiervoor. Hij dient dus ook de daarbij noodzakelijke controles uit te voeren en kan daarop worden aangesproken. Wij vinden dat die verantwoordelijkheid niet hoort te liggen bij de huisarts, maar bij de

behandelend arts van de aandoening waar de patiënt aan lijdt. Naast het feit dat artsen die recepten van collega's herhalen de volledige (juridische) verantwoordelijkheid op zich nemen, is er sprake van een grotere foutgevoeligheid. De vaak genoemde argumenten voor deze constructie, zijn deels onjuist en wegen voor het overige niet op tegen de nadelen.

Foutgevoeligheid

Als zowel de behandelend arts als de huisarts dezelfde medicatie herhaalt, zorgt dit voor foutgevoeligheid. Bij een wijziging in voorschrijfbeleid geeft de specialist dit niet altijd meteen door aan de huisarts. Het komt regelmatig voor dat de patiënt de huisarts verzoekt om een herhaalrecept van een middel dat inmiddels gestopt of aangepast is. De assistente die het herhaalrecept van de patiënt aanneemt, controleert niet standaard de specialistenbrief. De huisarts doet dit evenmin bij het autoriseren van de recepten. Bekende voorbeelden hiervan zijn het onterecht voortzetten van een duotherapie trombocyten-aggregatieremmers na een herseninfarct, het voortzetten van kortdurend opioïdengebruik na een prothese of het niet doorvoeren van aanpassingen in bloeddrukmedicatie. Dergelijke fouten worden voorkomen door de regie van herhaalreceptuur aan de behandelend specialist te laten. Zodra een patiënt is uitbehandeld en wordt terugverwezen naar de huisarts, gaat dit gepaard met een ontslagbrief waarin de eventuele medicatie en het behandelplan worden besproken. Hierna kan de huisarts de regie en verantwoordelijkheid op zich nemen.

Bezwaar

Zowel huisartsen, tweedelijnspecialisten als patiënten noemen meestal als bezwaar tegen het voortzetten van de herhaalreceptuur door de behandelend arts, dat er onvoldoende telefonische bezetting bij de specialist is of dat deze telefonisch niet zo makkelijk te bereiken is als de huisarts. Dit probleem is opgelost als de behandelend specialist de herhaalreceptuur bij elke afspraak continueert tot aan de volgende afspraak. Hiervoor bestaan mogelijkheden zoals een jaarrecept bijvoorbeeld. Op deze manier hoeft de patiënt niet tussendoor te bellen voor herhaalreceptuur, noch bij de specialist noch bij de huisarts, en kan hij zich direct melden bij de apotheek.

Een ander veelgenoemd bezwaar is dat de patiënt niet weet welk middel bij welke behandelend specialist thuishoort. Dit bezwaar valt onder de 'selffulfilling prophecy'. Aangezien

huisartsen de recepten herhalen, is er voor de patiënt maar één arts die de medicatie herhaalt. We zouden de patiënt juist meer regie en kennis kunnen geven betreffende hun aandoening en de daarbij behorende geneesmiddelen door de herhaalreceptuur te laten uitschrijven door de behandelend arts. Patiënten die voorbehouden middelen zoals methotrexaat of cytostatica gebruiken, hebben over het algemeen geen moeite om de specialist aan te wijzen waar ze zich voor de betreffende middelen moeten melden.

De assistente controleert niet standaard de specialistenbrief en de huisarts doet dit evenmin

De apotheker

Een probleem dat verder bijdraagt aan verwarring rondom verantwoordelijkheden bij het voorschrijven van herhaalreceptuur, is het feit dat de apotheker hiervoor verwijst naar de huisarts. Dit probleem wordt mede veroorzaakt doordat de apotheker niet standaard op de hoogte wordt gesteld bij wijziging van hoofdbehandelaarschap en het de gewoonte is dat de herhaalreceptuur door de huisarts wordt uitgeschreven. Daarnaast is de huisarts laagdrempelig bereikbaar en bekend voor de apotheker. Een specialist in het ziekenhuis is ook voor de apotheker moeilijk bereikbaar. Een oplossing voor dit probleem is het informeren van de apotheker zodra de verantwoordelijkheid voor de behandeling wijzigt, zoals dit ook gebeurt bij het zogenaamde stoprecept. Een probleem waar vooralsnog geen oplossing voor bestaat is de baxterrol, aangezien het technisch niet mogelijk of zeer ingewikkeld blijkt hierin verschillende voorschrijvers te hanteren.

Oirsbeek

In Huisartsenpraktijk Oirsbeek wordt al jaren gewerkt volgens het principe dat de behandelend arts zorgt voor de herhaalreceptuur. De patiënten van deze praktijk zijn van deze regel

op de hoogte en handelen hiernaar. Ze zijn zich er bewuster van geworden welke medicatie bij welke aandoening en welke specialist hoort en melden zich bij vragen op de juiste plek. Als een patiënt voor het eerst in zorg komt van een specialist, is er soms vanuit de praktijk uitleg nodig voor onze werkwijze. Waarna de reactie van patiënten over het algemeen begripvol en instemmend is. Natuurlijk spreken we af en toe andere specialisten die het niet eens zijn met onze werkwijze. Ook dan geven we uitleg over onze werkwijze en waarom wij op deze manier handelen. Het aantal aanvragen voor herhaalrecepten in Huisartsenpraktijk Oirsbeek is, zoals verwacht, lager dan in andere praktijken. Dat scheelt ook werk, natuurlijk.

Standaardwerkwijze

Al met al heeft de genoemde werkwijze meerdere voordelen: behalve dat de foutgevoeligheid erdoor afneemt, is de patiënt zich ervan bewust welke medicatie hij voor welke aandoening gebruikt. Daarnaast heeft de specialist door de terugkoppeling in medicatiegebruik meer zicht op compliance van de patiënt en of de benodigde controles ten aanzien van de aandoening en de medicatie zijn gedaan. Het vergt enige uitleg aan specialisten, en het blijkt ons dat ze er uit zichzelf niet aan denken, maar ze begrijpen het goed en zijn het er in principe mee eens. De apotheker is er nu ook van op de hoogte wie de verantwoordelijk arts is en kan hiernaar handelen. Ook is het nu duidelijk voor de apotheker wie hij moet aanspreken als er vragen over de receptuur zijn. Helaas zijn specialisten minder goed bereikbaar dan de huisarts voor de apotheker. Ook zorgt het voorschrijven tot aan de volgende afspraak voor een afname aan verzoeken voor herhaalmedicatie en daarmee voor minder drukte in de praktijken. Pas op het moment dat de regie van een behandeling wordt overgedragen aan de huisarts, hoort deze de daarbij horende verantwoordelijkheid en controles op zich te nemen. Wij hopen dat deze werkwijze de standaardwerkwijze wordt.

contact

e.klaassen@huisarts-oirsbeek.nl
cc: redactie@medischcontact.nl

→ Meer over dit onderwerp vindt u bij dit artikel op medischcontact.nl/artikelen.